

This document is signed with eSGN

To check its signatures, open this PDF using Adobe Acrobat Reader.

For more information, visit the Adobe Acrobat's Learn & Support section.

Signature Types

- Signed by a natural person
- Signed by a natural person with a registered profession
- Signed by a legal person or registered organisation

Levels of Electronic Signature

- Simple Electronic Signature
- Advanced Electronic Signature
- Qualified Electronic Signature

G. Gochin

Mosul, 09 October 2026
eIDAS Qualified Electronic Signature

Grant Arthur Gochin — Lietuvos Respublikos pilietis

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, JAV

+1 818-625-6513 | ggochin@gmail.com

**PRAŠYMAS DĖL KOMPETENCIJOS NUSTATYMO IR, JEI KOMPETENCIJA YRA,
MOKSLINIŲ TYRIMŲ SĄŽININGUMO VERTINIMO**

LGGRTC tyrimai: šaltinių tikrinimas, šaltinių kritika, atribucija ir taisymas

Kam	Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai
Nuo	Grant Arthur Gochin, Lietuvos Respublikos pilietis
Data	QES pasirašymo data (pagal kvalifikuoto elektroninio parašo laiko žymą)
Tema	Kompetencijos nustatymas pagal Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnį; jei kompetencija yra – siauras mokslinių tyrimų sąžiningumo vertinimas

I. Prašymas ir teisinis pagrindas

Prašau Tarnybos pirmiausia nustatyti, ar jos įstatyminė kompetencija apima Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau – Centras arba LGGRTC) vykdomą mokslinių tyrimų veiklą, tyrėjus ar oficialias istorines išvadas. Jei Tarnyba nuspręstų, kad turi kompetenciją, prašau atlikti siaurą mokslinių tyrimų sąžiningumo vertinimą. Jei kompetencijos nėra, prašau priimti motyvuotą sprendimą dėl kompetencijos ribų.

Šis prašymas pirmiausia dėl kompetencijos grindžiamas Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsniu, suteikiančiu Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriui teisę nagrinėti skundus ir savo iniciatyva tirti galimus akademinės etikos bei su ja susijusių procedūrų pažeidimus. Nedarau išankstinės prielaidos, kad LGGRTC būtinai patenka į šios normos taikymo sritį; būtent šį pirminį klausimą prašau Tarnybos išspręsti. Oficialus konsoliduotas tekstas: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?actualEditionId=KmCpGtzAEL&category=TAD&documentId=TAIS.343430>

Egzistuoja reikšmingas argumentas kompetencijos naudai. Pagal galiojantį LGGRTC įstatymą 2 straipsnio 1 dalyje Centras apibrėžiamas kaip valstybės biudžetinė įstaiga, okupacinių režimų nusikaltimus vertinanti pasitelkdama mokslinius ir taikomuosius tyrimus; 3 straipsnyje nurodyta, kad Centro paskirtis įgyvendinama atliekant mokslinius ir taikomuosius tyrimus; 4 straipsnyje numatytos mokslinių tyrimų ir jų sklaidos funkcijos. Galiojantys Centro nuostatai taip pat nurodo mokslinius ir taikomuosius tyrimus. Šios nuostatos savaime neatsako į kompetencijos pagal Mokslo ir studijų įstatymą klausimą, tačiau rodo, kad ginčas nėra vien dėl institucijos reiškiamos istorinės nuomonės. Neturiu patikimo viešo įrašo, patvirtinančio, kad LGGRTC registruotas kaip mokslo ir studijų institucija, todėl tokio fakto neteigiu ir prašau Tarnybos nustatyti teisinę reikšmę.

Klausimas nėra, ar pareigūnai gali turėti ginčijamų istorinių nuomonių. Klausimas – ar valstybės finansuojama tyrimų institucija gali skelbti kategoriškas išvadas neišnagrinėjusi lemiamų pirminių šaltinių, panašiose situacijose taikyti iš esmės skirtingus šaltinių vertinimo reikalavimus ir palikti ginčijamas išvadas galioti po to, kai dokumentais nustatyti jų trūkumai.

II. Apibrėžti mokslinių tyrimų sąžiningumo klausimai

- Ar galima skelbti kategorišką užsienio proceso rezultato apibūdinimą prieš išnagrinėjant lemiamą teismo sprendimą ar nutartį.
- Ar palanki ir nepalanki sovietinė / KGB / NKVD medžiaga buvo vertinama pagal vieną aiškiai suformuluotą šaltinių kritikos taisyklę.
- Ar Riaukos ir Pakalniškio medžiagoje apie Joną Noreiką kontekstinė atribucija buvo taikoma simetriškai.
- Ar nuteisto Vokietijos pareigūno retrospektyvus pasakojimas apie save buvo kritiškai įvertintas ir nepriklausomai patvirtintas prieš jį naudojant išvada apie tai, ką trečiasis asmuo suprato apie getus.
- Ar ginčijamos išvados buvo nepriklausomai iš naujo patikrintos po to, kai LGGRTC buvo pateikti konkretūs dokumentiniai trūkumai.
- Ar paskelbta išvada gali prieštarauti faktams, nurodytiems tame pačiame dokumente.
- Ar palankūs ir nepalankūs retrospektyvūs atsiminimų šaltiniai, įskaitant Riaukos ir Pakalniškio medžiagą, buvo tikrinami pagal palyginamą patikimumo standartą.

III. Dokumentinis pagrindas

Aiškiausia patikrinimo problema matoma Vokietijos procesų medžiagoje. 2020 m. vasario 11 d. lietuviškame atsakyme LGGRTC nurodė Hanso Gewecke apkaltinamąjį nuosprendį ir jo vaidmenį inicijuojant getus, tačiau vėliau apibendrino, kad Vokietijos teismai išteisino faktinius Šiaulių geto / stovyklų sistemos kūrėjus ir vadovus. Tame pačiame pasirašytame atsakyme taip pat teigiamai remiamasi palankia KGB / NKVD medžiaga. Todėl X-01 yra pagrindinis mokslinių tyrimų sąžiningumo priedas.

Dėl Ewaldo Bubo LGGRTC vėliau rašte Nr. 55R-951 pripažino, kad skelbdamas visiško išteisinimo formuluotę nebuvo išnagrinėjęs lemiamo Liubeko teismo sprendimo. Todėl pats sprendimas pridedamas kaip X-04.

Dėl Hermanno Schleefo seka siauresnė ir turi būti nurodyta tiksliai: 2020 m. vasario 11 d. rašte LGGRTC teigė, kad Oldenburgo teismas Schleefą „išteisino“. 1970 m. balandžio 27 d. nutartimi (IV AR 17/70) procesas jo atžvilgiu buvo nutrauktas dėl įrodymų stokos. Dabartinėje medžiagoje nėra duomenų, kad prieš 2020 m. paskelbdamas tokį apibūdinimą LGGRTC būtų išnagrinėjęs šią nutartį. Tai pateikiama kaip kategoriško teiginio paskelbimas prieš patikrinimą, o ne kaip teiginys, kad LGGRTC 2020 m. sąmoningai prieštaravo turimam dokumentui.

Sovietinių šaltinių klausimas taip pat nėra kategorinis. X-01 teigiamai remiasi Požėlos parodymais KGB ir Urbaičio 1944 m. NKVD parodymu; X-12 fiksuoja palankų rėmimąsi tuo, kad sovietai nepateikė kaltinimo, ir 1957 m. tardymo medžiaga Ramanausko vertinime; X-23 fiksuoja Rukšėno nepalankų pokario baudžiamųjų bylų medžiagos naudojimą Krikštaponio klausimu. Mokslinių tyrimų sąžiningumo klausimas – ar šiuos skirtingus naudojimo būdus paaiškina viena neutrali šaltinių kritikos taisyklė.

Dėl atribucijos problema nėra ta, kad istorikai negalėtų nustatyti tapatybės iš konteksto. Rukšėnas 2016 m. p. 50 palankią Riaukos frazę „mūsų kapitonas“ priskiria Noreikai. P. 54 Rukšėnas pateikia Pakalniškio formuluotę, kad Plungę valdė lietuvių karininkai, „kurių viršuje – komendantas kapitonas Noreika“, tačiau tolesnis nepalankus „komendantas“ traktuojamas kaip nenustatytas asmuo. 2020 m. vasario 11 d. LGGRTC atsakyme nurodyta, kad Pakalniškis atmetas ne vien todėl, kad dialoge Noreikos pavardė nepakartota; teigiama, kad jo atsiminimus paneigia platesnė liudijimų, dokumentų ir tyrimų visuma. Šią gynybą reikia vertinti rimtai. Ji kartu patikslina sąžiningumo klausimą. 2015 m. išvada naudojo palankius Riaukos atsiminimus iš pokario periodikos, tačiau šiam pareiškimui surinktoje medžiagoje neradau

palyginamos viešai paskelbtos Riaukos patikimumo analizės. Todėl prašau patikrinti, ar palankūs Riaukos atsiminimai ir nepalankūs Pakalniškio atsiminimai buvo tikrinami pagal tą patį patikimumo standartą. P. 54 svarbus tuo, kad straipsnis Pakalniškio formuluotę pateikia, o vėliau atskiria atribuciją, užuot visą ištrauką tiesiog atmetęs. Jei patikimumo tikrinimas iš esmės skyrėsi, asimetrija yra ne vien gramatinėje išvadoje, bet ir tame, kuris retrospektyvus šaltinis buvo tikrinamas ir kaip.

IV. Akademinės laisvės ir kompetencijos ribos

Neprašau Tarnybos nustatyti privalomos istorinės išvados, spręsti dėl baudžiamosios kaltės ar pakeisti istorikus savo vertinimu. Prašomas tyrimas apsiriboja kompetencija, patikrinimu, šaltinių kritika, atribucija, patvirtinimu ir taisymu. Jei LGGRTC tyrimai nepatenka į įstatyminę akademinės etikos ir sąžiningumo sistemą, prašau tai aiškiai konstatuoti ir nurodyti kompetencijos ribą.

V. Prašomi veiksmai

- Priimti motyvuotą sprendimą dėl kompetencijos pagal Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnį.
- Jei kompetencija yra, pradėti siaurą šaltinių patikrinimo, šaltinių kritikos, atribucijos, patvirtinimo ir taisymo vertinimą.
- Pagal kompetenciją naudoti pačios Tarnybos įstatymines informacijos rinkimo teises, o ne grąžinti klausimo esmę LGGRTC savęs vertinimui.
- Nurodyti Tarnybos kompetencijai priklausančias taisymo, sąžiningumo užtikrinimo, mokymo ar valdymo priemones.

Šiame pareiškime nurodyti priedai

Priedas	Dokumentas	Data	Nuoroda / rekvizitai	Paskirtis
X-01	LGGRTC atsakymas Nr. 14R	2020 m. vasario 11 d.	Lietuviškas originalas; LAC-D00117/00118	Gewecke vidinis prieštaravimas; sovietinių šaltinių vertinimas; atsakymas dėl Pakalniškio
X-03	LGGRTC atsakymas Nr. 55R-951	Užregistruota 2026 m. spalio 2 d.	Nr. 55R-951	Pripažinimas, kad Liubeko teismo sprendimas nebuvo išnagrinėtas; dalinis patikslinimas
X-04	Landgericht Lübeck judgment, 2 Ks 1/68	1970 m. sausio 27 d.	JuNSV, t. XXXIII, byla 722; atitinkama paskelbta ištrauka	Tikrasis Gewecke / Bubo bylos procesinis rezultatas ir materialios išvados
X-12	Vyriausybės kanceliarijos S-3229 / LGGRTC raštas Nr. 11R-12	2026 m. spalio 8 d. / 2017 m. gruodžio 14 d.	S-3229; 11R-12	Ramanausko vertinime panaudotas sovietų nepateiktas kaltinimas ir 1957 m. tardymas
X-14	Alfredas Rukšėnas, 'Jono Noreikos-Generolo Vėtros biografijos kontroversijos'	2016 m.	„Genocidas ir rezistencija“ 1(39), p. 50, 54–55	Porinis atsiminimų atribucijos ir patikimumo palyginimas
X-15	Lietuvos Aukščiausiojo Teismo civilinė byla Nr. 3K-3-347/2011	2011 m. rugsėjo 9 d.	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Neutralus šaltinių kritikos etalonas
X-21	Galiojantis LGGRTC įstatymas ir nuostatai	Galiojantys	LGGRTC įstatymo 2–4 str.; Seimo nutarimas Nr. XIV-2987	Valstybinis statusas ir įstatyme nustatyta mokslinių / taikomųjų

				tyrimų funkcija
X-22	Oldenburgo žemės teismo nutartis IV AR 17/70	1970 m. balandžio 27 d.	NLA OL Best. 140-4 Nr. 650 / StA Oldenburg 2 Js 218/63	Schleefo proceso užbaigimas dėl įrodymų stokos
X-23	Rukšėnas apie Krikštaponį, kaip pranešė LRT	2021 m. birželio 15 d.	LRT publikacija	Palyginamasis atvejis, kai karo ir pokario dokumentai panaudoti nepalankiai pagerbtam partizanui

Grant Arthur Gochin — Citizen of the Republic of Lithuania

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, USA

+1 818-625-6513 | ggochin@gmail.com

**REQUEST FOR COMPETENCE DETERMINATION AND, IF COMPETENT, RESEARCH-
INTEGRITY REVIEW**

LGGRTC research: source verification, source criticism, attribution and correction

To	Office of the Ombudsperson for Academic Ethics and Procedures of the Republic of Lithuania
From	Grant Arthur Gochin, Lithuanian citizen
Date	QES signature date (per qualified electronic-signature timestamp)
Subject	Competence determination under Article 17 of the Law on Science and Studies; if competent, narrow research-integrity review

I. Request and statutory basis

I ask the Office first to determine whether its statutory competence reaches research activity, researchers, or official historical findings produced by the Lithuanian Genocide and Resistance Research Centre (LGGRTC). If the Office concludes that it has competence, I ask for a narrow research-integrity review. If it concludes that it lacks competence, I ask for a reasoned jurisdictional decision identifying the legal boundary.

This competence-first request is grounded in Article 17 of the Law on Science and Studies, which authorizes the Ombudsperson for Academic Ethics and Procedures to examine complaints and conduct own-initiative investigations concerning possible breaches of academic ethics and related procedures. I do not assume that LGGRTC necessarily falls within that statutory reach; that is the threshold question I ask the Office to decide. Official consolidated text: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?actualEditionId=KmCpGtzAEL&category=TAD&documentId=TAIS.343430>

There is a substantial affirmative competence argument. Under the current LGGRTC Act, Article 2(1) defines the Centre as a state budget institution that evaluates occupation-era crimes through scientific and applied research; Article 3 states that the Centre's purpose is pursued through scientific and applied research; Article 4 requires it to conduct scientific research and dissemination. The Centre's current Regulations likewise state that its purpose is implemented through scientific and applied research. Those provisions do not conclusively establish jurisdiction under the Law on Science and Studies, but they make this more than a dispute about a body merely expressing historical opinions. I have not located a reliable public entry proving that LGGRTC is registered as a mokslo ir studijų institution, so I do not assert that fact; I ask the Office to determine the legal consequence.

The question presented is not whether officials may hold contested historical views. It is whether a state-funded research institution may publish categorical propositions without examining controlling primary sources, apply materially different source burdens in comparable situations, and leave challenged findings in force after documentary defects have been identified.

II. Defined integrity questions

- Whether a categorical foreign-procedural characterization may be published before the controlling judgment or order has been examined.
- Whether favorable and adverse Soviet/KGB/NKVD material were assessed under one articulated source-criticism rule.
- Whether contextual attribution was applied symmetrically in the Riauka/Pakalniškis material concerning Jonas Noreika.
- Whether a convicted German official's retrospective self-account was critically handled and independently corroborated before being used to infer what a third person understood about ghettos.
- Whether challenged findings were independently re-reviewed after specific documentary defects were placed before LGGRTC.
- Whether a published conclusion may contradict facts recited in the same document.
- Whether favorable and adverse retrospective memoir evidence was subjected to comparable reliability scrutiny, including the Riauka and Pakalniškis material.

III. Documentary basis

The clearest verification problem is the German-proceedings record. In its 11 February 2020 Lithuanian-language response, LGGRTC recited Hans Gewecke's conviction and his role in initiating ghettos, yet then generalized that German courts had exonerated the actual builders and commanders of the Šiauliai ghetto/camp system. The same signed response also affirmatively credited favorable KGB/NKVD material. That combination makes X-01 the central integrity exhibit.

For Ewald Bub, LGGRTC later acknowledged in No. 55R-951 that it had not examined the controlling Lübeck judgment when it published the complete-acquittal formulation. The judgment itself is therefore annexed as X-04.

For Hermann Schleef, the sequence is narrower and should be stated precisely: in its 11 February 2020 letter LGGRTC stated that the Oldenburg court 'exonerated' Schleef. The order of 27 April 1970 (IV AR 17/70) removed him from prosecution for insufficient evidence. Nothing in the present record indicates that LGGRTC had examined that order before publishing its 2020 characterization. That is pleaded as certification before verification, not as proof that LGGRTC knowingly contradicted a document it possessed in 2020.

The Soviet-source question is also not categorical. X-01 affirmatively credits Požėla's KGB statements and Urbaitis's 1944 NKVD statement; X-12 records favorable reliance on Soviet non-charge and a 1957 interrogation in the Ramanauskas assessment; and X-23 records Rukšėnas's adverse use of postwar criminal-case material in the Krikštaponis matter. The research-integrity question is whether one neutral source-criticism rule explains those differing uses.

For attribution, the concern is not that historians may infer identity from context. Rukšėnas 2016 p. 50 treats Riauka's favorable 'our captain' as Noreika. At p. 54, Rukšėnas reproduces Pakalniškis's wording that Plungė was ruled by Lithuanian officers 'with commandant Captain Noreika at the top,' after which the adverse 'commandant' is treated as unidentified. LGGRTC's 11 February 2020 response says Pakalniškis was not rejected merely because the dialogue did not repeat Noreika's surname; it says the memoir was discredited by a wider body of testimony, documents and research. That defense must be taken seriously. It also sharpens the integrity question. The 2015 finding used Riauka's favorable recollections from postwar periodicals, but the record assembled for this filing does not identify a

comparable published reliability analysis applied to Riauka. The Office should therefore ask whether Riauka's favorable recollections and Pakalniškis's adverse memoir were subjected to the same reliability standard. Page 54 is material because the article reproduces Pakalniškis's wording and then severs the attribution rather than simply excluding the passage from consideration. If the reliability scrutiny was materially different, the asymmetry lies in which retrospective source was tested and how, not merely in one grammatical inference.

IV. Academic-freedom and jurisdiction limit

I do not ask the Office to prescribe a historical conclusion, decide criminal guilt, or substitute itself for historians. The requested inquiry is limited to competence, verification, source criticism, attribution, corroboration and correction. If LGGRTC research falls outside the statutory academic-integrity regime, I ask the Office to say so expressly and identify that boundary.

V. Requested disposition

- Issue a reasoned competence determination under Article 17 of the Law on Science and Studies.
- If competent, open a narrow review of source verification, source criticism, attribution, corroboration and correction.
- Use the Office's own statutory information-gathering powers as appropriate rather than referring the merits back to LGGRTC for self-adjudication.
- Identify any corrective, integrity, training or governance measures within the Office's competence.

Annexes cited in this filing

Annex	Document	Date	Reference	Purpose
X-01	LGGRTC response No. 14R	11 February 2020	Lithuanian original; LAC-D00117/00118	Gewecke internal contradiction; Soviet-source treatment; Pakalniškis response
X-03	LGGRTC response No. 55R-951	Registered 2 October 2026	No. 55R-951	Admission that the Lübeck judgment had not been examined; qualified correction
X-04	Landgericht Lübeck judgment, 2 Ks 1/68	27 January 1970	JuNSV, Band XXXIII, case 722; relevant published excerpt	Actual Gewecke/Bub disposition and substantive findings
X-12	Government Chancellery S-3229 / LGGRTC No. 11R-12	8 October 2026 / 14 December 2017	S-3229; 11R-12	Ramanauskas use of Soviet non-charge and 1957 interrogation
X-14	Alfredas Rukšėnas, 'Jono Noreikos-Generolo Vėtros biografijos kontroversijos'	2016	Genocidas ir rezistencija 1(39), pp. 50, 54-55	Paired memoir attribution/reliability comparison
X-15	Supreme Court civil case No. 3K-3-347/2011	9 September 2011	Lithuanian Supreme Court	Neutral source-criticism benchmark
X-21	Current LGGRTC Act and Regulations	Current	LGGRTC Act, Arts. 2-4; Seimas Resolution No. XIV-2987	State status and statutory scientific/applied research function
X-22	Landgericht Oldenburg order IV AR 17/70	27 April 1970	NLA OL Best. 140-4 Nr. 650 / StA Oldenburg 2 Js 218/63	Schleef disposition for insufficient evidence

X-23	Rukšėnas on Krikštaponis, as reported by LRT	15 June 2021	LRT report	Control showing adverse use of wartime/postwar records against an honored partisan
------	--	--------------	------------	--

PRIEDŲ RODYKLĖ / ANNEX INDEX

AE-01 — Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius / Academic Ethics Ombudsperson

Autentiškas tekstas: lietuvių kalba. English: courtesy translation only.

Visos X-nn nuorodos pareiškimo tekste atitinka žemiau nurodytus galutinio PDF puslapius. / All X-nn references resolve to the final PDF page ranges below.

Priedas Annex	Dokumentas / Document	PDF psl. pages
X-01	LGGRTC response No. 14R, 11 Feb 2020	10
X-03	LGGRTC response No. 55R-951	11–13
X-04	Landgericht Lübeck, 2 Ks 1/68 — JuNSV case 722	14
X-12	Government Chancellery S-3229 / LGGRTC No. 11R-12	15
X-14	Rukšėnas 2016 Noreika article — pp. 50, 54–55	16
X-15	Supreme Court case 3K-3-347/2011	17
X-21	Current LGGRTC Act and Regulations	18
X-22	Landgericht Oldenburg IV AR 17/70	19
X-23	Rukšėnas/Krikštaponis LRT comparator	20

PRIEDAS / ANNEX X-01

LGGRTC atsakymas Nr. 14R / LGGRTC response No. 14R

Data / Date	2020-02-11
Nuoroda / Reference	Lietuviškas originalas; LAC-D00117/00118
Paskirtis / Purpose	Gewecke vidinis prieštaravimas; sovietinių šaltinių vertinimas; Pakalniškio klausimas
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/05/Atsakymas-Gochinui-i-01-16.pdf

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Pagrindinis šaltinis: 2020 m. vasario 11 d. LGGRTC atsakymas lietuvių kalba.

Šiame pareiškime naudojami trys dokumento aspektai: (1) tame pačiame rašte aptariama Hanso Gewecke apkaltinamoji bausmė ir vaidmuo getų sistemoje, tačiau vėliau pateikiama platesnė Vokietijos teismų „išteisinimo“ išvada; (2) palankiai naudojama KGB / NKVD medžiaga; (3) atsakoma į Pakalniškio šaltinio patikimumo klausimą.

Priedama kaip šaltinio ištrauka; viešas lietuviškas originalas pateikiamas aukščiau esančioje nuorodoje.

PRIEDAS / ANNEX X-03

LGGRTC atsakymas Nr. 55R-951

Data / Date	Užregistruota 2026-10-02
Nuoroda / Reference	Nr. 55R-951
Paskirtis / Purpose	Pripažinimas, kad lemiamas Liubeko sprendimas nebuvo išnagrinėtas; dalinis teisinės formuluotės patikslinimas
Vieša nuoroda / Public source	https://static-cdn.toi-media.com/blogs/uploads/2026/10/LGGRTC_55R-951_2026-10-02.pdf

Po šio viršelio pateikiamas visas gautas LGGRTC dokumentas su jo elektroninio dokumento metaduomenimis.

LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRAS

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 17/1, LT-01128 Vilnius tel. (8 5) 231 4139, faks. (8 5) 279 1033, el. p. centras@genocid.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191428780

Grant Gochinui
ggochin@gmail.com

2026-09-29 Nr. 55R-

Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties
komisijos pirmininkui Dariui Jakavičiui
priim@lrs.lt

Į 2026-09-18

DĖL BUVUSIŲ ŠIAULIŲ APYGARDOS VADŲ H. GEWECKE IR E. BUB'Ų BYLŲ

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau - Centras) 2019-12-17 pažymoje „Apie Jono Noreikos (Generolo Vėtros) veiklą antinaciniame pogrindyje“ po teiginiais: „Šiaulių apygardos komisaras Hansas Gewecke, vienas iš Žagarės ir Šiaulių getų iniciatorių ir organizatorių, po karo taip pat teigė tuo metu nesupratęs, kad getai baigsis žydų sunaikinimu. 1969 m. Liubeko (Vokietija) teismas atmetė H. Geweckei ir jo pavaduotojui Evaldui Bubui pateiktus kaltinimus dėl Holokausto; E. Bubas (kurį D. Jasaitis apibūdina kaip rafinuotai žiaurų) buvo visiškai išteisintas, o H. Gewecke nuteistas puspenktų metų kalėti už tai, kad jo nurodymu Šiaulių gete buvo pakartas B. Mazoveckis, paslapčia į getą įsinešęs maisto“, yra nuoroda, kuria remiantis buvo išsakyti šie teiginiai – tai straipsnis, parašytas H. Gewecke ir E. Bub'o teisme dalyvavusio ir prieš juos liudijusio buvusio Šiaulių geto kalinio Leibos Lipšico prisiminimų pagrindu, taip pat buvo remtasi H. Gewecke filmuotu pasakojimu, saugojamu Steven'o Spielberg'o Holokausto liudijimų vaizdo archyve JAV.

Centras nėra ištyręs 1970 metų Liubeko teismo nuosprendžio, nes jis nėra įskaitmenintas, todėl tikėtina, kad teiginys „E. Bub'as buvo visiškai išteisintas“ nėra teisiškai korektiškas, tačiau tai patvirtinti ar paneigti bus galima tik Centrai tiesiogiai susipažinus su teismo nuosprendžiu.

Kita vertus, esminiai teiginiai, kad teismas atmetė H. Geweckei ir jo pavaduotojui E. Bubui pateiktus kaltinimus dėl Holokausto, yra tikslūs, nes platesni kaltinimai dėl Gewecke'o ir Bub'o dalyvavimo Šiaulių žydų persekiojime ir masinėse žudynėse nepasibaigė jų nuteisimu už visą šią veiklą 1941-1944 metais.

Laikinais einantis Generalinio direktoriaus pareigas

dr. Arūnas Bubnys

Dalius Stancikas, +370 612 60604, dalius.stancikas@genocid.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo Centras
Dokumento pavadinimas (antraštė)	SKUNDAS IR PRAŠYMAS DĖL PARLAMENTINĖS KONTROLĖS
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-10-02 Nr. 55R-951
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento adresatas (-ai)	Piliečiai
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Arūnas Bubnys Laikinais einantis generalinio direktoriaus pareigas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-10-01 15:21
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-10-01 15:21
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA-2
Sertifikato galiojimo laikas	2026-02-13 13:35 - 2028-02-13 13:35
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolita Bernotienė Vyriausioji specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-10-02 09:08
Parašo formatas	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2022-06-02 10:42 - 2027-06-01 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20260928.6
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-10-02)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-10-02 nuorašą suformavo Jolita Bernotienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo Dokumentų valdymo sistema „Deka Office“ (2026-10-02)

PRIEDAS / ANNEX X-04

Landgericht Lübeck, 2 Ks 1/68 — paskelbta JuNSV ištrauka

Data / Date	1970-01-27
Nuoroda / Reference	Justiz und NS-Verbrechen, Band XXXIII, case 722; BGH 5 StR 631/70
Paskirtis / Purpose	Gewecke / Bub faktinis procesinis rezultatas ir materialios bylos išvados

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Naudojamas tik paskelbtas JuNSV šaltinis. Konfidencialaus šaltinio kopija į šį pareiškimą neįtraukiama.

Šio priedo paskirtis – leisti palyginti LGGRTC vėlesnę „visiško išteisinimo“ formuluotę su paskelbtu Vokietijos teismo bylos rezultatu ir materialiosiomis išvadomis.

Pilnas paskelbtas teismo tekstas identifikuojamas pagal bylą 2 Ks 1/68, JuNSV byla 722, t. XXXIII.

PRIEDAS / ANNEX X-12

Vyriausybės kanceliarijos S-3229 / LGGRTC raštas Nr. 11R-12

Data / Date	S-3229: 2026-10-08; 11R-12: 2017-12-14
Nuoroda / Reference	LYA f. K-1, ap. 58, b. 44618/3, t. 2, l. 239–241, 284
Paskirtis / Purpose	Ramanausko vertinime panaudotas sovietų nepateiktas kaltinimas ir 1957 m. tardymo medžiaga

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. Vyriausybės kanceliarijos 30 puslapių pateiktoje medžiagoje S-3229 yra LGGRTC 2017 m. gruodžio 14 d. raštas Nr. 11R-12.

11R-12 palankiai vertina aplinkybę, kad sovietų tyrime Ramanauskui nebuvo pateiktas kaltinimas dėl žydų genocido, ir remiasi jo paties 1957 m. tardymo paaiškinimu apie turto apsaugos būrį, baudžiamųjų veiksmų nevykdymą ir vėlesnį perkėlimą į kurorto administraciją.

Pilna 30 puslapių S-3229 produkcija prieinama projekto byloje ir gali būti pateikta paprašius.

PRIEDAS / ANNEX X-14

Alfredas Rukšėnas, „Jono Noreikos-Generolo Vėtros biografijos kontroversijos“

Data / Date	2016
Nuoroda / Reference	Genocidas ir rezistencija 1(39), p. 50, 54–55; DOI 10.61903/GR.2016.102
Paskirtis / Purpose	Riaukos / Pakalniškio atribucijos ir patikimumo palyginimas
Vieša nuoroda / Public source	https://journals.vu.lt/gr/lt/article/view/35731

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. Pareiškime remiamasi p. 50 pateiktu Riaukos palankiu „mūsų kapitono“ pasakojimu ir p. 54 pateikta Pakalniškio ištrauka, kur prieš dialogą įvardijamas „komendantas kapitonas Noreika“, tačiau tolesnis „komendantas“ vertinamas kaip nenustatytas.

Taip pat svarbios p. 54–55 nuorodos į pokario sovietinės baudžiamąsias bylas, naudotas komendanto tapatybei ir žudynių operacijai rekonstruoti.

Pilnas straipsnis: Vilniaus universiteto žurnalų platforma, DOI nurodytas aukščiau.

PRIEDAS / ANNEX X-15

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, civilinė byla Nr. 3K-3-347/2011

Data / Date	2011-09-09
Nuoroda / Reference	LAT / Liteko
Paskirtis / Purpose	Neutralus šaltinių kritikos etalonas sovietinių represinių struktūrų dokumentams
Vieša nuoroda / Public source	https://liteko.teismai.lt/viesasprendimupaieska/tekstas.aspx?id=76b5b2dd-1fce-4431-81e9-961672f922a6

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. Sprendime aptariama, kad okupacinių represinių struktūrų bylose esantys duomenys negali būti automatiškai laikomi patikimais vien dėl jų buvimo byloje; jų įrodomajai reikšmei būtinas papildomas tyrimas ir palyginimas su kitais duomenimis.

Kartu sprendimas nesukuria priešingos kategoriškos taisyklės, kad visi tokios kilmės duomenys savaime yra melagingi. Šaltiniai turi būti kritiškai tikrinami.

Oficialus Liteko sprendimo tekstas pateikiamas viešojoje nuorodoje.

PRIEDAS / ANNEX X-21

Galiojantis LGGRTC įstatymas ir nuostatai

Data / Date	Galiojantys nuo 2024-10-01
Nuoroda / Reference	LGGRTC įstatymo 2–4 straipsniai; Seimo nutarimas Nr. XIV-2987
Paskirtis / Purpose	Valstybinis Centro statusas ir įstatyme nustatyta mokslinių / taikomųjų tyrimų funkcija

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. 2 straipsnio 1 dalyje Centras apibrėžiamas kaip valstybės biudžetinė įstaiga, okupacinių režimų nusikaltimus vertinanti pasitelkdama mokslinius ir taikomuosius tyrimus.

3 straipsnyje Centro paskirtis siejama su moksliniais ir taikomaisiais tyrimais; 4 straipsnyje nustatomos mokslinių tyrimų ir sklaidos funkcijos.

Įstatymo tekstas: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.40706/asr>

Nuostatai (Seimo nutarimas Nr. XIV-2987):

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d903f6c27bfe11ef84ff9693ecd03ff5>

PRIEDAS / ANNEX X-22

Landgericht Oldenburg, Strafkammer 4, IV AR 17/70

Data / Date	1970-04-27
Nuoroda / Reference	StA Oldenburg 2 Js 218/63; NLA OL Best. 140-4 Nr. 650; Best. 140-5 Acc. 38/1997 Nr. 459
Paskirtis / Purpose	Schleefo procesinis rezultatas: įrodymų stoka, o ne išteisinimas

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

Operatyvinė formuluotė / Operative wording

aus dem tatsächlichen Grunde des mangelnden Beweises

[vertimas: „dėl faktinio įrodymų stokos pagrindo“ / dėl nepakankamų įrodymų].

Šis procesinis rezultatas šiame pareiškime naudojamas tiksliai: ne kaip kaltės ar nekaltumo sprendimas, o kaip proceso užbaigimas dėl įrodymų stokos.

Pilnas archyvinis dokumentas gali būti pateiktas paprašius; aukščiau pateikti tikslūs bylos ir archyvo rekvizitai.

PRIEDAS / ANNEX X-23

Rukšėno šaltinių naudojimas Krikštaponio byloje, kaip pranešė LRT

Data / Date	2021-06-15
Nuoroda / Reference	LRT publikacija
Paskirtis / Purpose	Palyginamasis atvejis: nepalankus karo ir pokario dokumentų naudojimas pagerbtam partizanui
Vieša nuoroda / Public source	https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1431382/ukmerge-ir-toliau-negirdi-raginiu-nukelti-pamin-kla-zydus-naikinusiam-partizanui-krikstaponiui

IŠTRAUKA / EXCERPT — visas šaltinis prieinamas pagal nurodytą nuorodą arba pateikiamas paprašius.

IŠTRAUKA. LRT publikacijoje cituojamas LGGRTC istorikas Alfredas Rukšėnas, vertinantis Krikštaponio atvejį pagal nacių laikotarpio komendanto dokumentus ir pokario baudžiamųjų bylų medžiagą.

Šaltinis naudojamas tik kaip palyginamasis metodikos atvejis, o ne kaip įrodymas, kad visose LGGRTC bylose taikoma viena kryptis.